

Η στρατηγική της ανθρωπότητας πέρα της ανθρωπιάς.

N. Λυγερός

09/04/2011

2^ο Συμπόσιο με θέμα: "Η Γενοκτονία των Ελλήνων από τη σιωπή και την άρνηση στη διεκδίκηση και την αναγνώριση"

Σύλλογος Μικρασιατών Πτολεμαΐδας "Η Μικρή Ασία"

Θα προσπαθήσουμε να αρχίσουμε ομαλά. Εγώ δε νομίζω ότι Στρατηγός άναψε φωτιές, θα δείτε ότι μπορούμε να ανάβουμε φωτιές χωρίς να φωνάζουμε καθόλου, γιατί μερικές φορές αρκεί να ανάψεις το φυτίλι. Δεν είναι ανάγκη να περιμένεις την έκρηξη. Έχουμε την τάση στα θέματα της γενοκτονίας να τα εξειδικεύουμε και να επανερχόμαστε σχεδόν αντανεκλαστικά σε μια σχέση ελληνοτουρκική, το είπε ξεκάθαρα ο Αντώνης Παυλίδης, θα συνεχίσω πάνω σε αυτό και θα χρησιμοποιήσω μερικές ιδέες που άκουσα από τον Στρατηγό Τσίκρα και από τον Υπουργό. Θα αρχίσω λοιπόν με μια κατηγορία που δε θα σας ξαφνιάσει και θα πω το εξής: αν καταλάβατε πραγματικά τι σας είπε ο Αντώνης Παυλίδης, ότι δηλαδή πρέπει να είμαστε σ' ένα γενικό πλαίσιο που αφορά τη ανθρωπότητα και αν καταλάβετε τι θα σας πω αναλυτικά, θα δείτε ότι μπορεί το λάθος που έγινε εκείνη τη στιγμή και αναπτύχθηκε και αναλύθηκε πολύ ορθά και από τον Κώστα Φωτιάδη μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Δηλαδή, έχουμε την τάση να αναλύουμε τα λάθη του παρελθόντος. Στη πραγματικότητα καταλάβατε από αυτά που είπε ο Στρατηγός Τσίκρας κάναμε πάνω από είκοσι λάθη απλώς ήθελε να πει ότι μερικά από αυτά όντως ήταν μοιραία. Άρα η ιδέα που μας απασχολεί εμάς στη στρατηγική και όχι στα στρατιωτικά μόνο είναι πώς να χρησιμοποιήσουμε τα λάθη. Ο Αντώνης Παυλίδης μίλησε για την αναγνώριση της γενοκτονίας των Ποντίων στη Σουηδία και είπαν όλοι ότι ήταν πολύ καλό. Θεωρούμε, λοιπόν, ότι μια αναγνώριση από ένα ξένο κράτος είναι μια πολύ καλή πράξη. Δεν αναμειγνύεται το κράτος όσον αφορά στα εσωτερικά μας. Έχω την ανάγκη και όχι την τύχη να ασχολούμαι και με το αρμενικό και όταν ακούω Έλληνες να λένε ότι οι Αρμένιοι είναι όλοι μαζί ξέρω αμέσως ότι δεν έχουν ιδέα για το Αρμενικό. Αλλά το ελάττωμα που έχουμε εμείς οι Έλληνες, το έχουν και οι άλλοι. Απλώς βλέπω τα πράγματα λίγο πιο αντικειμενικά. Ενώ έχουμε όλοι το ίδιο ελάττωμα, οι Εβραίοι έχουν μια διεθνή αναγνώριση για όλα τα κράτη και ποινικοποίηση, οι Αρμένιοι έχουν σαράντα μία αναγνωρίσεις, οι Ουκρανοί δεκαεπτά και εμείς έχουμε τρεις, τόσο απλά.

Στην Ελλάδα, η γενοκτονία των Ουκρανών είναι σχεδόν άγνωστη. Το Γολοντομόρ (Holodomor) δεν έχει ακουστεί ακόμα ούτε ως λέξη. Ενώ ήδη 17 χώρες έχουν αναγνωρίσει τη γενοκτονία των Ουκρανών ως έγκλημα κατά της ανθρωπότητας. Κατά κάποιο τρόπο θα μπορούσαμε να πούμε ότι για τα ελληνικά δεδομένα είναι μία πετυχημένη γενοκτονία εφόσον η κοινωνία την έχει ξεχάσει ή την

αγνοεί. Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν θύματα και δήμιοι. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν δολοφονήθηκαν αθώοι κι ότι δεν παλεύουν δίκαιοι για την αναγνώριση της γενοκτονίας του 1932-1933. Το μήνυμα της Άσβεστης Φλόγας είναι απλό: η Ουκρανία θυμάται, ο κόσμος αναγνωρίζει. Κι ο συμβολισμός της είναι απόλυτα κατανοητός. Ο σταυρωμένος Χριστός στην καρδιά της Παναγιάς εξηγεί τη γέννηση του θανάτου. Τα στάχυα σιταριού είναι μία αναφορά στον τεχνητό λιμό. Πολλοί από μας δεν ξέρουν τα αυτονόητα για αυτή την ανθρώπινη τραγωδία. Δεν έχει πια σημασία. Τώρα μπορούμε να μάθουμε τα πάντα. Έχουμε πρόσβαση στα μυστικά αρχεία της εποχής που εξηγούν το πλαίσιο και τα αίτια των σποραδικών μαρτυριών που είχαμε στο παρελθόν. Δεν υπάρχει πια η επιλογή της λήθης, μόνο της αδιαφορίας. Τα δεδομένα υπάρχουν και αποδεικνύουν τα τρομακτικά γεγονότα εκείνης της σοβιετικής περιόδου. Μπορούμε πλέον να δούμε άμεσα το μέγεθος της θυσίας, τη φρίκη του εγκλήματος. Ως Έλληνες ξέρουμε ακριβώς τι σημαίνει η λέξη γενοκτονία διότι ο λαός μας την έχει ζήσει στο πετσί του κι έχει πεθάνει πολλές φορές εξαιτίας της. Δεν υπάρχει ανάγκη να μας την εξηγήσουν. Πρέπει απλώς να μάθουμε την ξεχασμένη ιστορία της Ουκρανίας. Δεν μπορεί να μας ξαφνιάσει το γεγονός της άγνοιας. Η μεθοδολογία της γενοκτονίας είναι κατανοητή. Βασίζεται στην εξαφάνιση των ανθρώπων μετατρέποντάς τους σε κτήνη για να μπορούν τα κτήνη να τους κατασπαράζουν, αλλά και για την εξαφάνιση των αποδεικτικών στοιχείων. Έτσι οι επιζώντες δυσκολεύονται δυο φορές να αναδείξουν το μέγεθος της τραγωδίας και δίχως την ύπαρξη των δικαίων μπορούν να καταλήξουν στην αυτοκτονία όπως ο Primo Levi. Η Άσβεστη Φλόγα δεν συμβολίζει μόνο τη γενοκτονία μέσω της φωτιάς, αλλά και την αναγνώρισή της μέσω του φωτός. Ως Έλληνες δεν είμαστε υπεύθυνοι για τη γενοκτονία των Ουκρανών, αλλά ως πολίτες είμαστε υπεύθυνοι για τη γενοκτονία της μνήμης. Η γενοκτονία των Ουκρανών μάς αγγίζει μέσω της ανθρωπότητας και του χρόνου. Δεν πρέπει μόνο να μάθουμε, το πρόβλημα είναι να πράξουμε μέσω της μνήμης ως αντίσταση στο σύστημα της λήθης για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Επιπλέον, κάθε γενοκτονία είναι ένα δίδαγμα, και όχι μόνο για τους δήμιους που αναζητούν την αποτελεσματικότητά της, αλλά και για τους δίκαιους που πολεμούν για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η γενοκτονία των Ουκρανών έχει μια σπουδαία συμβολή. Το ιδεολογικό της υπόβαθρο και οι γεωπολιτικές της προεκτάσεις εμπλούτισαν τα εργαλεία των δημίων. Κι η άγνοιά μας δεν μπορεί να μείνει ουδέτερη. Επαγωγικά φορτίζεται και μας μετατρέπει σε συνένοχους. Με την Άσβεστη Φλόγα, η μνήμη μας γίνεται επίτευγμα της ανθρωπιάς.

Όταν ο Raphaël Lemkin κατηγορεί και καταδικάζει το σοβιετικό καθεστώς του Stalin για το Holodomor, δεν εκτιμά μόνο ότι πρόκειται για ένα έγκλημα κατά της ανθρωπότητας. Γράφει ήδη για σοβιετική γενοκτονία κατά της Ουκρανίας. Δεν κρύβεται πίσω από τους κοινωνικούς συμβιβασμούς, αλλά ερευνά ανθρώπινες αξίες για να επινοήσει το ισχυρότερο όπλο της ανθρωπότητας κατά των βαρβάρων που καταπατούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο Raphaël Lemkin, Πολωνός νομικός, εβραϊκής καταγωγής, που γνωρίζει τα πογκρόμ της Ρωσίας, δεν προσπαθεί να δημιουργήσει ένα μονοπώλιο του ολοκαυτώματος. Αντιθέτως, δίνει το παράδειγμα στους δίκαιους και στους αθώους, κάνοντας χρήση της έννοιας που επινοήσε σε

ευρύτερο χώρο. Διότι προσπάθησε με κάθε τρόπο να δει αν η έννοια που επινόησε εφαρμόζεται σε όλο το χώρο της ανθρωπότητας. Κατά συνέπεια, όταν ο Raphaël Lemkin εξετάζει το θέμα του Holodomor, το βλέπει με την ανθρώπινη ματιά του. Έτσι, όταν καταγράφει ότι ήδη από το 1920, 1926 και αργότερα το 1930-1933, το σοβιετικό καθεστώς εξοντώνει την intelligentsia, τον εθνικό εγκέφαλο της Ουκρανίας όπως γράφει, που αποτελείται από δασκάλους, συγγραφείς, καλλιτέχνες, στοχαστές, πολιτικούς ηγέτες, δίνει σημασία στους ανθρώπους. Όταν σημειώνει ότι μόνο το 1931 εξορίστηκαν 51,713 διανοούμενοι στη Σιβηρία, μας εξηγεί τις πρώτες φάσεις μίας γενοκτονίας που θα φθάσει στο ακρότατό της την περίοδο 1932-1933. Βρίσκει στοιχεία όχι μόνο για να κατανοήσει την ύπαρξη μιας συστηματικής καταστροφής του ουκρανικού στοιχείου. Επιπλέον, δεν επαναπαύεται στην απλή καταγραφή του αριθμού των θυμάτων, διότι ξέρει ότι αυτό δεν αποδεικνύει από μόνο του την ύπαρξη μίας γενοκτονίας. Βρίσκει και αναφορές όπως το κείμενο του Stanislav Kossior, γενικού γραμματέα της κεντρικής επιτροπής του κομμουνιστικού κόμματος της Ουκρανίας, με τίτλο: «Itogi i blizhaishie zadachi provedeniia natsional'noi politiki na Ukraïne», όπου διαβάζει: «Τώρα, ο κύριος κίνδυνος στην Ουκρανία προέρχεται από τον τοπικό ουκρανικό εθνικισμό». Μελετά την όλη διαδικασία της γενοκτονίας των Ουκρανών και δείχνει ότι αποτελείται από τέσσερις κύριες φάσεις, οι οποίες βρίσκονται και στις φάσεις του Stanton περί γενοκτονιών. Αντιλαμβανόμαστε ότι η προσέγγιση του Raphaël Lemkin συμβαδίζει με τις πιο σύγχρονες προσεγγίσεις για την αναγνώριση μίας γενοκτονίας. Έτσι, το Holodomor δεν μπορεί να ερμηνευτεί ως μία πρόσφατη και τεχνητή προσπάθεια με πρωτοβουλία του Προέδρου της Ουκρανίας για πολιτικούς σκοπούς. Αντιθέτως, ο Raphaël Lemkin ως ο πρώτος δίκαιος του Holodomor έδειξε και δείχνει ακόμα και τώρα το δρόμο που άνοιξε ο Πρόεδρος της Ουκρανίας, διότι είναι ο μόνος που υπάρχει για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και για τη μνήμη των θυμάτων του Holodomor.

Αυτό που είπαμε είναι ότι θα ήταν καλό να ήταν περισσότερες και νομίζω αντί να ασχοληθούμε με το πόσα λάθη έχουμε κάνει, θα ήταν καλό να ασχοληθούμε με το πόσα κράτη μπορούμε να 'χουμε σχέσεις έτσι ώστε να μας αναγνωρίσουν. Και να χρησιμοποιήσουμε και τα λάθη μας, έτσι ώστε να πούμε ότι μήπως πρέπει να κάνουμε το αντίστροφο. Γιατί να περιμένουμε να μας αναγνωρίζουν και να μην κάνουμε εμείς κινήσεις για να αναγνωρίζουμε γενοκτονίες; Θα μπορούσαμε εμείς πολύ εύκολα να αναγνωρίσουμε ακριβώς τη γενοκτονία των Ουκρανών που έχει ήδη δεκαεπτά αναγνωρίσεις, και αν έχετε ένα πρόβλημα θα μας εξηγήσει και ο Κώστας Φωτιάδης και ο Στρατηγός Τσίκρας ότι θα μπορούσαμε να χρησιμοποιούμε ως επιχείρημα ότι την ώρα που εμείς είχαμε ανάγκη να βάλουμε στρατό σε ένα χώρο, εμείς τον βάλουμε αλλού, στη χώρα σας. Αυτά είναι στοιχεία που δε μπορείτε να αμφισβητήσετε. Δε θα έλεγα πως η ιστορία δεν είναι μοναδική νομίζω πως απλώς είναι πολλαπλή. Είναι μια πολλαπλότητα όπως λέμε στα Μαθηματικά. Είναι μία, απλώς τη βλέπουμε μόνο από τη μια πλευρά. Ο συνδυασμός γίνεται. Όταν κάνουμε μνημεία, πολύ συχνά λέμε ότι ένα μνημείο είναι καλό να 'χει μία καλή τοποθεσία. Όταν δε παράγετε πρόβλημα στον άλλον τότε κάνετε λάθος στη τοποθεσία και όχι στο μνημείο. Θα 'ταν καλό να υπάρχουν μνημεία που να αφορούν πολλές

γενοκτονίες αλλά προσέξτε άκουσα αυτήν την τάση: θα 'ταν καλό να λέμε γενικά μια γενοκτονία. Είναι λάθος. Η γενοκτονία πρέπει να έχει ένα όνομα. Είναι πολλοί από σας που προσπαθούν να κάνουν μια ενοποίηση των γενοκτονιών. Είναι σοβαρό στρατηγικό λάθος. Αυτό που πρέπει να γίνει είναι ένα στρατηγικό mix. Μπορεί να έχετε διάφορες γενοκτονίες, οι οποίες να έχουν τον ίδιο στόχο. Αυτό δεν σημαίνει αναγκαστικά ότι πρέπει να είναι οι ίδιες. Εμείς έχουμε την τάση να λέμε ότι για να αποδείξουμε ότι η δική μας είναι σημαντική, μοιάζει με την άλλη. Καμία σχέση. Το αναπτύξαμε με το θέμα «Τρεις Γενοκτονίες, μία στρατηγική». Θα ήταν καλό να μαθαίνουμε μαθήματα και από τους γενοκτόνους. Οι γενοκτόνοι είναι απάνθρωποι εξ αρχής. Κατά συνέπεια, δεν λειτουργούν σε ένα ανθρώπινο πλαίσιο. Λειτουργούν πιο αντικειμενικά, θέλουν αποτελέσματα, θέλουν ανθεκτικότητα και θέλουν ταχύτητα, επειδή η ταχύτητα συμβαδίζει με τη λήθη. Ενώ η βραδύτητα συμβαδίζει με τη μνήμη. Εμείς βέβαια είμαστε της μνήμης και της βραδύτητας. Αυτό δεν σημαίνει ότι μπορούμε να αντισταθούμε εύκολα σε φάση γενοκτονίας. Αλλά μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τον χρόνο για να αντισταθούμε σε φάση γενοκτονίας της μνήμης. Η μνήμη είναι η ειδικότητά μας. Απλώς δεν πρέπει να βιαστούμε. Για να μην βιαστούμε όμως πρέπει και εμείς να γίνουμε κατά κάποιο τρόπο «απάνθρωποι». Πρέπει να δούμε πώς να λειτουργήσουμε πέρα από την ανθρωπιά, πέρα από το συναίσθημα και να δούμε τα επιχειρήματα που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και να εκμεταλλευτούμε για να έχουμε ένα αποτέλεσμα, το οποίο θα είναι ένα αποτέλεσμα της στρατηγικής της ανθρωπότητας. Τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας – η ιδέα του Lemkin - δεν είναι να ονομάζονται απλώς εγκλήματα της ανθρωπότητας. Πρέπει να έχουν έναν τίτλο. Όταν γίνεται ένα έγκλημα εναντίον ενός ανθρώπου, είναι σημαντικό να ξέρετε ποιο είναι το θύμα. Το θύμα πρέπει να έχει όνομα. Αν ο θύτης σκότωσε τρία θύματα σε τρεις διαφορετικές περιοχές και καταφέρετε να αποδείξετε ότι είναι ο ίδιος θύτης ενώ είναι διαφορετικές περιοχές, δεν μας ενδιαφέρει αν είναι διαφορετικές οι περιοχές, δεν μας ενδιαφέρει αν είναι διαφορετικά τα θύματα και αν είναι της ίδιας τάξης μεγέθους το πρόβλημα. Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι ότι τα τρία θύματα, μέσω μίας στρατηγικής, μπορούν να προκαλέσουν μία κατηγορία και μια καταδίκη, έτσι ώστε αυτός που διέπραξε αυτά τα εγκλήματα τα οποία είναι διαφορετικά, είναι καλό να τα αφήνουμε διαφορετικά. Εδώ θα εισάγω μία νέα έννοια. Αν θέλετε να δείτε μία νέα προσέγγιση, όλοι ξέρετε την έκφραση serial killer. Παλεύετε για να μάθετε αν αυτός ο λεγόμενος killer είναι για αυτό το έγκλημα ή για το άλλο. Αυτό που προσπαθώ να σας πω είναι πως η Τουρκία είναι ένας serial killer για τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Δεν αποτελεί όφελος να θεωρείτε ότι όλα αυτά τα εγκλήματα είναι μόνο ένα. Αντιθέτως. Ένας εγκληματίας κατά συρροή είναι καταδικαστέος σε μεγαλύτερο βαθμό, διότι δεν υπάρχει πια καμία δικαιολογία για το τι έχει κάνει. Κατά συνέπεια, αν έχετε τρεις γενοκτονίες και προσπαθείτε να τις ταυτίσετε, στην πραγματικότητα, τον διευκολύνετε. Γιατί έχει πια μόνο ένα αδίκημα. Όλοι ξέρετε για τη δικαιοσύνη. Όλοι ξέρετε ότι καταδικάζουμε ισόβια. Αν σκεφτούμε καλά θα δούμε ότι δεν είναι τυχαίο ότι στην Αμερική καταδικάζουν πολλές φορές ισόβια. Γιατί ξέρουν τους δικηγόρους. Αρχίζετε με ισόβια, πηγαίνετε στα τριάντα χρόνια, στα είκοσι χρόνια υπάρχει διαπραγμάτευση και έχετε βγει ήδη στα δεκαπέντε χρόνια. Στα εγκλήματα κατά της

ανθρωπότητας η καταδίκη μόνο ισόβια μπορεί να γίνει, γιατί δεν έχουμε εκτελεστικό απόσπασμα. Επιπλέον είμαι πιο πολύ της Διεθνούς Αμνηστίας, οπότε τα βλέπουμε κάπως διαφορετικά. Η ιδέα είναι: ας τα αναλύσουμε διαφορετικά, χωρίς να προσπαθούμε να ενοποιήσουμε τα εγκλήματα. Αν ο καθένας μπορεί να αποδείξει ότι υπάρχει μία γενοκτονία, ας την ονομάσει όπως θέλει. Σημασία στο στρατηγικό mix έχει ότι αρχίζουμε από διαφορετικές πλευρές και καταλήγουμε στον ίδιο στόχο. Εδώ τον στόχο τον βλέπετε. Όταν υπήρξε η αναγνώριση της γενοκτονίας μας μαζί με τις άλλες στην Σουηδία, το χαρήκαμε. Ήταν στην πραγματικότητα ένας πολλαπλός στόχος. Ένα κομμάτι από αυτόν τον στόχο ήταν και η δική μας. Έχουμε αναγνωρίσει στην Ελλάδα τη γενοκτονία των Αρμενίων που είναι ένα σοβαρό βήμα. Θα ήταν λοιπόν νομίζω καλό να μπορούμε σε ένα πλαίσιο πολύ αποτελεσματικό, γιατί έχουμε την τεχνογνωσία, και να ξεκινήσουμε μια διαδικασία αναγνώρισεων ξένων γενοκτονιών, για τις οποίες κανείς δεν μπορεί να μας κατηγορήσει. Ξέρουμε ότι είναι γενοκτονίες, υπάρχει όμως μια κρατική αδράνεια. Νομίζω ότι θα διευκολύνουμε ακόμη και τον ρόλο μερικών πολιτικών να πουν ότι στο κάτω – κάτω της γραφής δεν υπάρχει καμία εθνικιστική τάση, αναγνώρισαν τη γενοκτονία που έγινε στην Καμπότζη, τη γενοκτονία που έγινε στην Ουκρανία, τη γενοκτονία που έγινε Ρουάντα... Με αυτόν τον τρόπο, σε πλαίσιο στρατηγικό θα αναπτύξετε συμμαχίες. Θα υπάρξει μια στρατηγική γιατί θα είμαστε όντως ένας παίχτης που λειτουργεί στρατηγικά και ορθολογικά στο πλαίσιο των αναγνώρισεων. Δεν θα είμαστε απλώς ένα θύμα που περιμένει μόνο του αναλύοντας τα λάθη του, κάνοντας μια ψυχολογική εκτόνωση για να δει πότε οι άλλοι θα αποφασίσουν να αναγνωρίσουν το πρόβλημα του. Το πρόβλημα μας το ξέρουμε. Δεν νομίζω να υπάρχει κανένας ο οποίος να αμφισβητεί τη γενοκτονία. Όταν δεν είμαστε αποτελεσματικοί στον τομέα της πολιτικής έχουμε την τάση να λέμε ότι ο αντίπαλος είναι πολύ καλός στη πολιτική γιατί άμα ομολογούσαμε μπροστά σε όλους ότι είναι κι κόπανος θα είχαμε ένα πρόβλημα αξιοπιστίας γι' αυτά που κάνουμε εμείς οι ίδιοι. Ας ασχοληθούμε εφόσον υπάρχουν ειδικοί - όπως ο Στρατηγός που ανέλυσε τα λάθη - ας χρησιμοποιήσουμε αυτά τα λάθη για να κάνουμε ένα νέο σχεδιασμό, μια στρατηγική με αυτά που έχουμε για να αναγνωρίσουμε άλλες γενοκτονίες και δουν τα άλλα κράτη, τα άλλα θύματα ότι εμείς δεν είμαστε μόνο παθητικοί. Είμαστε δυναμικοί και δεν ασχολούμαστε μόνο και μόνο με το δικό μας πρόβλημα αν είναι Θρακικό, Μικρασιατικό, Ποντιακό ή όχι. Αλλά ασχολούμαστε πραγματικά με την ανθρωπότητα. Η Ελλάδα είναι ένα κομμάτι της ανθρωπότητας. Εφόσον είναι εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας έχουμε το χρέος να αναγνωρίσουμε όλα τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Είναι καλό να αρχίσουμε από τους άλλους γιατί αν αρχίσουμε από τους άλλους και κάνουν και οι άλλοι το ίδιο θα έχουμε το ίδιο αποτέλεσμα αλλά πάντοτε σε ένα φιλικό πλαίσιο.

Τα θύματα μιας γενοκτονίας έχουν την τάση να τη θεωρούν ως τη μοναδική. Είναι γεγονός ότι η οδύνη και η φρίκη παίρνουν τέτοιες διαστάσεις, που δεν επιτρέπουν μια στρατηγική ανάλυση των μηχανισμών που ενεργοποιούνται για να επιτύχουν την εξόντωση ενός λαού. Όμως, έστω και αν πιστεύουμε ότι οι γενοκτονίες διαδέχονται η μία την άλλη χωρίς να μοιάζουν, εν τούτοις υπάρχουν κοινά σημεία. Και είναι, άλλωστε, αυτά τα κοινά σημεία, τα οποία συνάδουν με τα κριτήρια των

Ηνωμένων Εθνών, που μας επιτρέπουν να προσδιορίσουμε αυτά τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας ως γενοκτονίες. Αν προχωρήσουμε ακόμη πιο βαθιά σε αυτή την έννοια, μπορούμε να αναδείξουμε βαθύτερα νοητικά σχήματα. Στην πραγματικότητα, παρά τις γνώσεις μας όσον αφορά στο μέτρο της συστηματοποίησης, δεν αναλύουμε το μέτρο της αποτελεσματικότητάς της. Ενώ αποτελεί, χωρίς αμφιβολία, το σημαντικότερο σημείο για το γενοκτόνο. Και είναι επίσης αυτό το σημείο που την εντάσσει στην ιστορία διότι είναι αλληλένδετη με την ιδέα της εμπειρίας. Οι λαοί οι οποίοι υπέστησαν γενοκτονίες, εγκλωβισμένοι μέσα στον πόνο τους, αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες στην προσπάθειά τους να απομονώσουν τη δική τους γενοκτονία, για να εντοπίσουν και να μελετήσουν τις κατευθυντήριες γραμμές της βάρβαρης συμπεριφοράς των γενοκτόνων. Διότι ακόμα και μέσα στη βαρβαρότητα, υπάρχει μέθοδος. Με άλλα λόγια, η συστηματοποίηση είναι ένα από τα χαρακτηριστικά της ιδέας της γενοκτονίας, ενώ η αποτελεσματικότητα είναι ο πυρήνας αυτής της μεθόδου. Η λεπτομερής εξέταση των γενοκτονιών των Αρμενίων, των Ασσυροχαλδαίων, των Εβραίων, των Ουκρανών και των Ποντίων μάς δείχνει ότι ο συστηματικός τους χαρακτήρας γίνεται ολοένα αποτελεσματικότερος. Η γενοκτονία των Αρμενίων χωρίζεται η ίδια σε διάφορες φάσεις – χαμιντιανή, νεοτουρκική και κεμαλική – που η καθεμιά είναι πιο αποτελεσματική από την προηγούμενη. Στηριγμένοι πάντα στον δήθεν κίνδυνο μιας εξέγερσης που θα μπορούσε να θέσει υπό αμφισβήτηση τις κρατικές δομές, οι γενοκτόνοι είναι αναγκασμένοι, όπως οι ίδιοι ισχυρίζονται, να χτυπήσουν το κακό στη ρίζα του. Γι' αυτούς, δεν πρόκειται απλώς για εκκαθάριση, αλλά για πραγματική εκρίζωση. Σε αυτό εδώ το επίπεδο, πώς να μην αναφερθούμε στην μαζική χρήση της γερμανικής στρατιωτικής μεθοδολογίας εκ μέρους των Τούρκων προκειμένου να επιτύχουν το σκοπό τους; Το πρόσχημα του σχηματισμού οπλισμένων ομάδων μετατρέπεται σταδιακά σε στρατηγικό τέχνασμα. Αρχικά, το πρόσχημα επιτρέπει την κινητοποίηση της κρατικής αντίδρασης. Μόνο που ο ασύμμετρος χαρακτήρας της προκαλεί τις αντιδράσεις της διεθνούς κοινότητας, αν και δεν είναι αρκετά ισχυρές για να σταματήσουν τη διαδικασία της γενοκτονίας. Έτσι ο γενοκτόνος, σ' αυτή την περίπτωση η Τουρκία, θέτει σε εφαρμογή την τεχνική των μαζικών μετατοπίσεων και εκμεταλλεύεται τις κλιματικές συνθήκες, για να αυξήσει τις εσωτερικές τριβές όπως περιγράφονται από τον Clausewitz, στο πλαίσιο μιας μετακίνησης στρατευμάτων σε επίπεδο εφοδιαστικής αλυσίδας. Αυτές οι εσωτερικές τριβές, σε αυτό το πλαίσιο το οποίο παρουσιάζει απόκλιση, επιφέρουν σημαντικές απώλειες χωρίς ωστόσο να μπορούν να χαρακτηρισθούν ως οι άμεσα υπαίτιες. Και είναι με αυτόν τον τρόπο που εμφανίζεται η ιδέα της διάκρισης, η οποία θα χρησιμοποιηθεί στο έπακρο στο «λευκό μακελειό» εναντίον των Ποντίων. Το σταλινικό καθεστώς που ακολούθησε από κοντά την εξέλιξη των Συνθηκών των Σεβρών, της Λωζάννης και του Καρς ήξερε πώς να αυξήσει την απόδοση αυτής της τεχνικής για να εξοντώσει τον ουκρανικό λαό. Δημιούργησε εξ ολοκλήρου τον κίνδυνο του σχηματισμού των οπλισμένων ομάδων, εφάρμοσε τις μαζικές κινητοποιήσεις, διαχώρισε τον πληθυσμό σε κατηγορίες για να προκαλέσει εσωτερικές τριβές, πολιτικοποίησε την εκκαθάριση για να αποφύγει κριτικές φυλετικού χαρακτήρα και απαγόρευσε κάθε αναφορά σ' αυτή τη γενοκτονία χάρη στη διείσδυση, την ανθρωποφαγία και την κρατική μηχανή. Αυτή η γενοκτονία

απέδειξε το ενδιαφέρον να ενσωματωθεί η φάση της άρνησης της γενοκτονίας στη φάση της εξολόθρευσης (βλ.opus 2494-Οι οκτώ φάσεις του Stanton). Αυτό το μάθημα υπήρξε ιδιαίτερα χρήσιμο στο ναζιστικό καθεστώς το οποίο από την αρχή εφάρμοσε ένα πραγματικό δίκτυο μαζικής καταστροφής για να δώσει οριστική λύση, σύμφωνα με τα ίδια του τα λόγια, στο εβραϊκό ζήτημα. Αυτή τη φορά, η γενοκτονία δεν ήταν μόνο αποτελεσματική μέσω του επιστημονικού χαρακτήρα της εφοδιαστικής αλυσίδας, αλλά επιπλέον ήταν και διακριτική, με την έννοια ότι δεν είχε ανακαλυφθεί παρά αρκετά χρόνια μετά. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το ναζιστικό καθεστώς δεν χρειαζόταν να αρνηθεί τη γενοκτονία που διέπραξε, αφού είχε κάνει τα πάντα για να σβήσει κάθε ίχνος της ύπαρξής της σταδιακά κατά την υλοποίησή της. Βλέπουμε μέσω αυτής της στρατηγικής ανάλυσης των γενοκτονιών ότι οι γενοκτόνοι μαθαίνουν τις τεχνικές από τους προκατόχους τους για να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα και τη διακριτικότητά τους, με στόχο να μην υποστούν τις συνέπειες των πράξεών τους. Αυτό αποδεικνύει την αναγκαιότητα της στρατηγικής προσέγγισης των γενοκτονιών για να καταλάβουμε την ιστορική εφαρμογή του μηχανισμού συστηματικής καταστροφής. Η στρατηγική των γενοκτόνων χρησιμοποιεί την πείρα των προηγούμενων. Ενώ οι δίκαιοι και τα θύματα που αρκούνται να αγωνίζονται μόνο και μόνο στο πλαίσιο της υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν ενσωματώνουν αυτά τα στοιχεία. Γι' αυτό ο αγώνας τους είναι άνισος. Πρέπει, λοιπόν, να εντατικοποιήσουμε τις προσπάθειές μας να βρούμε τα κοινά σημεία των γενοκτονιών για να αγωνιζόμαστε αποτελεσματικά εναντίον των δημίων έτσι ώστε να θεσπιστεί νομοθεσία που να ενισχύει το νομικό μας οπλοστάσιο. Διότι οφείλουμε να διεξάγουμε τον αγώνα εναντίον των γενοκτονιών ως πραγματικοί πολεμιστές της ειρήνης, αν θέλουμε πραγματικά να βοηθήσουμε την ανθρωπότητα να μην υφίσταται αυτά τα εγκλήματα. Για τους γενοκτόνους, η στρατηγική είναι μια πολυτέλεια η οποία διευκολύνει τα πράγματα. Για τα θύματα και τους δίκαιους είναι μία ανάγκη. Και αυτό αντιπροσωπεύει την ίδια τη φύση της στρατηγικής η οποία αποτελεί το μοναδικό μέσο που διαθέτουν οι αδύνατοι για να αμύνονται έναντι των δυνατών. Το να μην κατανοούμε αυτή την πραγματικότητα, είναι μια αυτοκτονία για την οποία η ανθρωπότητα δεν έχει να κάνει τίποτα. Η ανθρωπότητα βοηθά κάθε λαό-θύμα. Μόνο που αυτό δεν αρκεί. Κάθε λαός-θύμα οφείλει επίσης να τη βοηθά να βοηθά. Αυτό είναι το νοητικό σχήμα που μας διδάσκει η στρατηγική ανάλυση των γενοκτονιών.

Σας ευχαριστώ.